

Žiežirbos

GERESNIAM PAZINIMUI
PAUKSCIAI NE VIENODŲ
PLUNKSNŲ.
KEISMŲ SPRENDIMAI.

Ši antroji "Sandaros" dalis nors yra skirta Naujosios Anglijos lietuviams, tačiau ji bus įdomi pasiskaityti visiems. Mes permažai vieni apie kitus žinome ir delto mums sunku sucentralizuoti arba subendrinti mūsų veikimą net ir tokiam svarbiam klausime, kaip Lietuvos vadavimas.

Artimesnių santykių užmezgimas tarp rytų ir vakarų, o taip pat ir centralinių valstijų yra neatbutinas, jei mes norime įvykinti savo misijas ir uždavinius Lietuvos reikale. Šis leidinys ir tapo pašvęstas aukščiau paminėtam tikslui. Bet tai yra tik pirmoji kregždė; po jos seks kitos.

Dalykai kartais labai greitai pasikeičia. Aš atsimenu prieš 3 m., kai Scrantone SLA seime triumfavo "bendras frontas", iš viešbučio iškilmingai nužingsniavo į taksį: kun. B. F. Kubilius, kun. M. Valadka, F. Bagočius ir P. Gri-gaitis. Jie, kaip vėliau patyriau, buvo išvažiavę baliavoti ir pasidžiaugti išrinkimu naujo "Tėvynės" redaktoriaus — K. Jurgelionio.

Bet dabar socialistų laikraščiai jau fėrkuoja p. Kubilių už globojimą komunistų ir net už giedojimą su jais "Aleliuja"! Socialistai tik dabar suprato su kokiais paurkčiais jie tupėjo viename lizde.

Lenkų laikraščiai Amerikoje paskelbė, jog prie atsistatęsios Lenkijos turės būti prijungtas ir Klaipėdos kraštas. Kaikurie mūsų politikai užpyko ir pasiuntė lenkams protestą, įrodinėdami, jog Klaipėda priklauso Lietuvai.

Bereikalo musiškaiai karščiau. Lenkai bus laimingi, jei atgaus Varsūvą su Krakuva, o apie kitas žemes jie gali tik svajoti.

Detroito atsirado pamaldžiausia moteriškė, bet ji neilgai gyveno laisvėje. Per 8 mėnesius ji, Teresė Zasulienė, 45 metų, meldėsi ne tik dieną, bet ir naktį, pasislėpusi užkampyje. Valgyti jai atnešdavo duktė.

Vietinis klebonas bandė ją atkalbėti nuo maldų, tačiau ji nesidavė. Pagaliau buvo pašaukta policija, kuri nuvežė ją moteriškę į silpnapročių ligoninę ištyrimui.

Bolševikų laikraštis Chicagoje paskelbė naują knygą: "Laiskai iš Lietuvos". Girdi, toje knygoje surašyta viskas apie dabartinį Lietuvos gyvenimą. Laiskai, žinoma, yra surašyti Pruseikos ar Andriulio, o kas apmokėjo spausdinimo išlaidas — patys galite atspėti.

Seniau apie Lietuvą parašydavo amerikonių korespondentai. Dabar maskoliai juos išvijo, o jų vieton pasamdė sa-

Sveikiname Jus, Naujosios Anglijos Lietuviai!

Darbuotojai So. Bostone

Šie visi ALT. Sandaros 7-tos kuopos nariai prisidėjo prie išleidimo "Sandaros" papildint-os laidos — šios laidos.

Adams, K.
Apšiega, Povilas
Alukonis, Simon
Arlauskas, Juozas
Arent, Antony
Balčiūnas, V.
Battus, P.
Balukonis, V.
Barisas, K.
Bendoraitis, Ant.
Budris, Antanas
Bilard, Jonas
Bartkis, Albert
Čeplikas, Alf.
Čižauskas, A.
Dragašius, Jurgis
Dumas, Peter
Galubeckas, V.
Hermus, A.
Ivas, Antanas
Jankus, P.
Janulevičius, F. P.
Jakubauskas, S.
Jakubėnas, P.
Juodgudis, Antanas
Jakštys, J.
Janulionas, Steponas
Kermelavičius, Vincas
Kermelavičius, Jonas

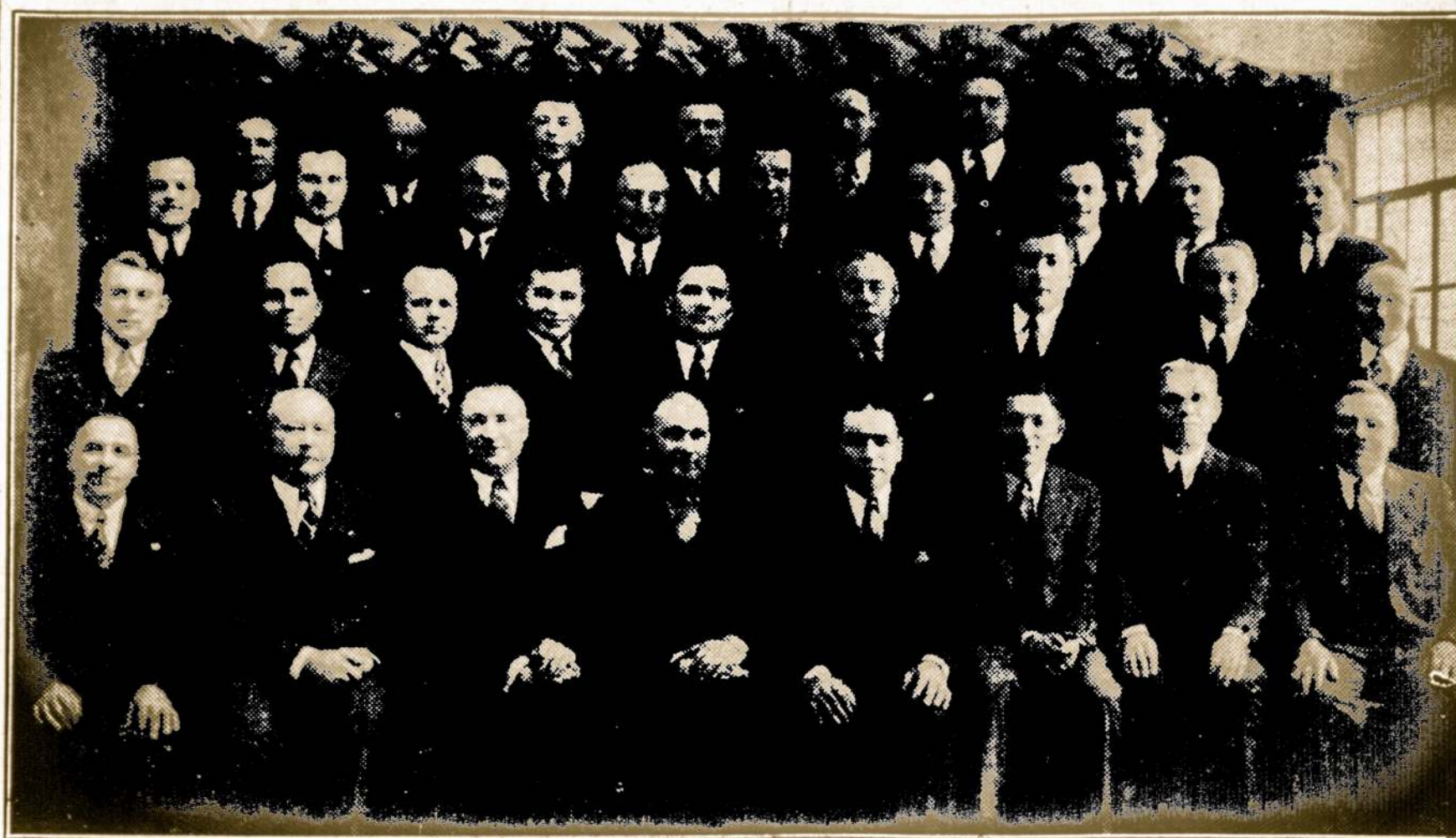
J. Arlauskas

Vienas energingiausių, jaunos kartos lietuvių veikėjų Mass. valstijoje; Sandaros Pirmo Apskričio ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondo sekretorius.

vuosius, kurie prie Stalino saulės spindulių kalba už Lietuvos žmones.

Jose, Cal. teisme buvo svars tomo keistoka byla. Vienas vyras pareikalavo divorso pasiremiant tuo, kad jo žmona leisdavusi beždžionei gulėti lovoje. Teisėjas tačiau nedavė perskirų. Esą, vyras galėjęs išmesti beždžionę lauk.

Bet Sattle, Wash. teismas paliosavo vyrą nuo šeimyninių ryšių, nes jo žmona nakties laiku mėgdavusi girti savo du pirmesnius vyrus. Ir suprask dabar, žmogus, kur čia teisybė! Mūsų nuomone, viename ir kitame atvejuje vyras per daug buvo apsilėidęs ir nemokėjo sutvarkyti naminių reikalų. — Avily.

DALIS SANDAROS 7-TOS SO. BOSTON, MASS.

Iš kairės į dešinę sėdi: V. Kirmelavičius, L. Stasiulis, P. Jankus, S. Jakubauskas, K. Adomkevičius, K. Vileišis, K. Pratapas, J. Mikelionis.

Antroji eilė iš kairės į dešinę stovi: P. Orentas, J. Lekys, S. Kontautas, P. Apšiega, S. Naudžiūnas, J. Klimas, S. Mockus, J. Kropas, F. Kesleris.

Trečioji eilė iš kairės į dešinę: S. Budvitis, J. Kirmelavičius, A. Yuga, J. Jasionis, V. Pupaleigis, F. Janulevičius, A. Juodgudis, V. Balčiūnas, S. Pačkauskas.

Ketvirtoji eilė iš kairės į dešinę: K. Barisas, A. Budris, J. Mažukaitis, P. Remeika, K. Sungaila, P. Plevokas, P. Jakubėnas.

Korzinas Petras
Kalinauskas, Antanas
Kapočiūnas, Juozas
Kessler, Pranas
Klimas, Jonas
Kontautas, Steponas
Kropas, Jurgis
Klinga, Antanas
Kudrauskas, Mike
Kasmauskas, Jonas
Lenkys, Juozas
Lušis, Ignas
Lopetinskas, John
Mikalonis, J.
Mažutaitis, Ignas
Maciejunas, Antanas
Naudžiūnas, Stasys
Norkunas, Stasys
Orentas, Paul
Pilvinis, Peter
Pratapas, Kazys
Pačkauskas, S.
Pečiulis, B. J.
Petrauskas, J. G.
Plevokas, P.
Pupaleigis, V.
Pauras, St.
Prakapas, K.
Pranaitis, J.
Pukevičius, J.
Remeika, P.
Remeikas, A.
Russell, S.
Smigelskas, J.
Samsonas, J.
Stasiulis, L.
Sinkus, M.
Sinkvičius, J.
Sinkus, J.
Stočkus, J.
Sleivis, A.
Stokes, S.
Sakevičius, J.
Szawlis, C.
Taruška, W.
Tracy, W.
Tuinila, J.
Tumavičius, B.
Tuzin, Bronius
Vastavičius, Jonas
Yuga, Andrius
Yankauskas, M.
Zokas, Frank
Zvadikas, Silvestras.

— J. Arlauskas.

Stambiausias Pramonininkas iš Lietuvių Amerikoje.

VIENTELIS LIETUVIS ODŲ ISDIRBĖJAS

A. GANIPRAUSKAS

West Lynn, Mass. — Mažoje lietuvių kolonijoje Lynn'e randasi stambi dirbtuvė po vardu GONIPROW KID CO., kurios savininku yra mūsų tautietis Aleksandras Ganiprauskas. Tai vienintelis lietuvis odų išdirbėjas Jungtinėse Valstijose.

A. Ganiprauskas yra gimęs 1883 m. Kuršėnų m., Šiaulių apskr. 1904 m. atvyko į Ameriką ir pradėjo dirbti odų išdirbystėje. Padirbęs eilę metų ir įgavęs praktikos, 1924 metais įsteigė savo dirbtuvę vardu GONIPROW KID CO., kurioje apdirbamos ožkų odos. Yra dirbęs virš dviejų šimtų darbininkų, daugumoje lietuviai ir metinė apyvarta daroma apie vieno milijono dolerių.

Lietuviai gali tik pasidžiaugti ir pasididžiuoti turėdami savo tarpe lietuvių pasiekusį taip aukštai biznyje. Tur but bus stambiausias biznierių netik odų išdirbystėje, bet ir kitų šakų pramonėje tarpe Amerikos lietuvių. A. Ganiprauskas yra pavyzdžiui, kad sunkiu darbu ir pasišventimu, galima prasimušti ir antroje tėvynėje Amerikoje į šviesesnę gyvenimo rytojų. — Koresp.

Po Suknesnių Darbų Užėjo Atslugis

Kaip žinome, laikraštis Sandara pradėjo eiti So. Bostone ir žymiai išjudino šią koloniją. Bet po iškovojo Lietuvių nepriklausomybės, tautinis judėjimas atslugo ir kaikurie veikėjai paėmė "vikeišiną".

Stovint arčiau prie organo Sandaros, pasimatė mūsų tautinis veikimas išsilaikė arti normalės aukštumos. Mažesnė seko kolonijose nupuolė, taip pat New Yorke, Pensylvanijoje, Ohio, Michigan ir Illinois. Neturėdami jau tų vadų, kuriuos mes atydžiai sekėm, ligi šiam laikui negalėjom tinkamai plėtoti Sandaros ir tautinės dvasios siekinius.

Bostono veikėjai visuomet žiūrėjo į Chicago ir mane, kad ta didžiulė kolonija, turėdama nors kokį centrą, su lietuvišku laikraščiu, galėtų viena savaime išplėsti tautinį veikimą daug geriau, ne vien Chicagoje, bet ir aplinkinėse, vidurvakarinėse valstijose. Vėliau nuspresta Sandarą perkelti į Chicago, kas ir įvyko 1928 m. Bostone visus perkėlimo reikalus vedė Matas Biekša su pagėba vietinės Sandaros 7-tos kuopos nariais. Chicagoje tam reikalui darbavosi daugiausia: Adv. St. Kodis, Dr. A. Zimontas, St. Grišius, p-ni K. Katkevičienė, K. Semaska, ir visa eilė kitų. Vėliau atėjo: — Dr. S. Naikelis, D. Pivarunas, J. Vitkus, Bruno Janulis, J. Vaišvila ir daug kitų.

Pradžioje Spalio, 1928 metais jau Sandarą pradėjo eiti Chicagoje. Kaip Chicagoje visuomenė pasitiko Sandarą, man nėra gerai žinoma. Bet man teko būti pirmose eilėse kai Jaunimo Ratelis Bostone įsteigė Sandaros pirmtakuną laikraštį Ateitį ir iki šių dienų nenutolau. Tai yra puošniau-

Bendru Keliu Eikim Vaduoti Lietuvos

Skleiskim Naują Obalsi Po Visas Amerikos Lietuvių Kolonijas

Po plačią Amerikos lietuvių išsiviją sklęsta gandai apie terorą ir persekiojimus mūsų senoj tėvynėj. Žiauriausia raudonųjų maskolių diktatura pavertė vergais mūsų brolius ir seseris. Nuo mažo kudikio iki žilaplaukio senuko visi verčia-

sia atmintis žmogaus gyvenime, taip kaip ir pats laikraštis turis tikslą šviesti ir puošti kiekvieną lietuvių.

Išigijimas Nuosavo Namu Bostone

Bostonas be Sandaros jautėsi ne smagiai ir ta vieta, kur buvo visų galas kelio, tai yra Sandaros išleistuvė, jau užsidarė. ALTS. 7-ta kuopa užlaikė savo svetainę, bet veiklumas nebuvo taip kiltas dabar. Neturint organo, Sandara čia pat ant vietos, negalėjo parodyti didelio veikimo, nors ir pasilaikė gerame stovyje.

K. Mersikevičius

Uolus darbuotojas ir gabus organizatorius; Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdybos narys.

Kiek laiko vėliau 7-ta kuopa sumanė nusipirkti nuosavą namą ir dabar jau turi gražų, muringą kultūros žydinį, po numerį 124 F. St., So. Bostone. Name yra viena krautuvė ant pirmų grindų. Ant antrų grindų svetainė ir du kambariai; ant trečių — du kambariai. Už nuomą krautuvės ir išrenduojant kambarius ir svetainę įvairiems susirinkimams, įplaukos apmoka visas išlaidas namo užlaikymui. Vieta yra paranki užėti ir privažiuoti, tai nariai myli lankytis ir kuopa gerai pasilaiko.

Čion reikia išreikšti padėką visiems nariams už jų gerą sumanymą, o labiausiai tai kp. pirmininkui Simonui Jakubauskui. Jis ne vien moka vesti kp. susirinkimus, bet ir tvarkyti kitus namo ir abelnai organizacijos reikalus. Tai yra nenuilstantis ir nuoširdus darbuotojas! — Senas Veikėjas.

mi garbinti savo prispaudėjus ir niekam nevalia nei nusiskųsti, nei įeskoti žmogaus teisių apgynimo. Lietuvių tauta dar nėra mačiusi tokių sunkių laikų.

Mūsų širdys tą viską atjaucia. Iševiai, palikę savo tėviškę prieš desėtkus metų, neužmiršo jos. Jie sielvartaujas, rūpinas ir net ašaras išlieja, prisimindami Lietuvos kančias. Šimtai ir tukstančiai Amerikos lietuvių teiraujas kaip ir kokiu budu pagelbėti pavergtiems. Užkritis nelaimė yra taip didelė, jog tuli tautiečiai nebežino iš kurio galo griebtis ir ką daryti.

Šiame momente mes neprivalom įkristi į paniką ir pasinerti beviltinguose apgailėstumuose. Lietuvos priešas ir visų laisvų žmonių priešas ne tik laukia, bet ir siuntinėja mūsų tarpe apmokamus agentus, kad tik nupuldyti mus dvasioje ir sunaikinti viltį į Lietuvos prisikėlimą. Nepasiduokim nusiminimams, bet laidykim galvas tiesiai! Mūsų protėviai žinojo ką tokioose momentuose daryti; žinosime ir mes!

Aš kalbu dabar į Naujos Anglijos lietuvių, kurių širdyse patriotizmas tebėra gyvas. Bukime kiekvienas kovotoju už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Nepasiduokim apatijai ir tvirtai tikėkim į tikslo atsiekimą. O kuomet taip jausim ir galvosim, tuomet mūsų darbas ir kovos turės atnešti laimėjimus.

Dabar turime pagalvoti, kaip ir kokiu budu tą kovą vesti. Pirmutinis reikalavimas yra gerai susiorganizuoti, nes palaيدا kariuomenė nieko nereikšia. Nepatingėk lankyti susirinkimų, kuriuose svarstoma pagelba Lietuvai. Tark ir pats savo žodį, o jei išgali — suteik ir auką.

Jus, gal pasakysit, jog tas viskas yra mažmožiai ir toli mūsų nuoves. Ne tiesa, mie-las lietuvi! Iš mažmožių ir dideli dalykai susideda. Kad kitiems iškovoti laisvę, turim pirmų grindų. Ant antrų grindų svetainė ir du kambariai; ant trečių — du kambariai. Už nuomą krautuvės ir išrenduojant kambarius ir svetainę įvairiems susirinkimams, įplaukos apmoka visas išlaidas namo užlaikymui. Vieta yra paranki užėti ir privažiuoti, tai nariai myli lankytis ir kuopa gerai pasilaiko.

Laisvės medis privalo but palaistytas laiks nuo laiko krauju patriotų ir engejų. T. Jefferson.

! Kovą už Lietuvos Laisvę!

Ivairus Nuotikiai Sandaros Tarpe

Išsijudimas Tautinio Veikimo Bostone

Kas ir Kiek Yra Prisidėję Prie "Sandaros" Įkurimo ir Palaikymo.

Norint žinoti kaip Sandara atėjo į Bostoną, reikia peržvelgti laikotarpį nors nuo 1900 metų. Tuomet lietuvių buvo Bostone, spėjant, apie 2,500. Jie turėjo jau tris pašėpines draugijas: Lietuvių Ukėšų Dr-ją, D. L. K. Vytauto ir Sv. Kazimiero. Turėjo apie dešimtį drapanų siuvimo siuvyklų, kelias valgomų daiktų krautuves ir Petras Čeplikas turėjo saliuoną. Sugyvenimas buvo taikus, lietuviškas. Kaip labdarybei, taip ir politikai vadovavo pažangus, laisvų minčių vyrai, o juos sekė ir gerbė visuomenė. Žymesni darbuotojai buvo: Vincas Kaudas, Petras Latvinskas, Jurgis Pečeliūnas, Julius Slipkauskas, Motiejus Zoba, Petras Stanys ir kt.

Isteigimas R. Katalikų Parapijos

1902 metais, užbaigė čia budavoti Lietuvių Katalikų bažnyčia, tai ir taikus lietuvių gyvenimas užsibaigė. Petras Latvinskas, geras lietuvis, pabudavojo bažnyčia, manydamas įsteigti lietuvių nepriklausomą parapiją ir palikti tą bažnyčią paminklui lietuviams. Negalėdamas gi gauti nepriklausomą kunigą, pardavė bažnyčią tada jau susitvėrusiai parapijai, o parapijonai greit atidavė bažnyčią kardinolui ir tokiu būdu nuėjo virš \$60,000 į svetimas rankas.

Parapiją užvaldė kun. Jonas Žilinskas (Jonas Žilius). Davatkos greit ėmėsi agitacijos, niekino mūsų senus vadus, tvėrė naujas savo draugijas ir ardė senas. Taip tapo išardyta Sv. Kazimiero Draugija. Kun. Žilinskas davatku nedraudė, nors jis pats ir buvo laisvamaniš. Tik vėliau jis įsimylėjęs savo gspadinę, apsidėdė ir tokiu būdu visus klerikalus labai nugazdino.

Atvyksta Visokie Apaštalai

Rusijos revoliucija ir atgavimas spaudos Lietuvoj, po 1905 metų, suteikė mums daug didelio džiaugsmo, bet neilgam. Užplūdo mūsų Jungtines valstijas žiaurus radikaliski atejunai, pasivadino savę buk tai buvę revoliucionieriai. Jie visi turėjo perkeitę savo pavardes, taip pat ir protą — vadinosi Antonovais, Michelsonais, Zagarais, Perkunais ir pan.

Bostone tie ateiviai rado gerą prieglaudą "Keleivio" pastogėje ir iš čia jie skleidė savo misijas, pasmerkdami seną tvarką, o labiausia kas tik yra tautiška, ir tikrai girdima buvo, kaip viešuose susirinkimuose, taip ir gatvėse, viena tik nuolatinė daina — "atsisakom nuo senojojo svieto". Tautinis veikimas buvo apmarrintas, veikėjai pasmekti ir Bostonas išrodė esąs pasaulio piliečių kolonija.

Jaunimo Ratelis susitvėrė

1906 metais. Pirm. J. Tuinila, su tikslu veikti lietuvių, ėmėsi apsiavalyti nuo tada įpratusių kelti didelius vestuvinius pokilius. Tie vestuvių pokiliai už kiek laiko pranyko. Kuomet Jaunimo Ratelis dar rengėsi prie didesnių darbų, tai socialistai jau tarp savęs susipešė ir iš to atsirado naujas socialistų laikraštis "Laisvė" Bostone ir politinė padėtis dar labiau pablogėjo.

Kuomet atvažiavo iš Lietuvos gerb. Dr. Jonas Basanavičius ir Martynas Yčas, mūsų tautos reikalais, tai Bostone pasirodė sukilimas; socialistai juos pavadino tokiais vardais, kokie spaudoj netinka pakartoti. Nors socialistai manė, jog jie valdo jau visus lietuvius, bet apsiriko.

Pradžią Tautinio Judėjimo

Jaunimo Ratelis turėjo savo išvažiavimą, Bedford, Mass.

Kostas Yurgeliunas

Žymiai prisidėjęs prie tautinio veikimo Bostone; buvęs Ateities Bendrovės organizatorius ir pirmininkas, vėliau Sandaros administratorius ir vice-pirmininkas, ilgų metų ne nuilstantis tautiniam veikime darbuotojas.

Buvo saulėta, graži niema, Visi linksminosi, bet veiklesnieji išsiskyrė iš minios ir susėdė ratu ant žalios žolės klausė viens kito ką reikia daryti, kad but galima apsiginti nuo užpuolimų ir kaip butų geriau veikti savo tautos labui; ir priėta išvados, kad reikalingas Bostone lietuviškas laikraštis.

Jaunimo Ratelis laikė pirmą savo susirinkimą spalio mėn. 1912 m. ir sukėlė apie \$3000 pradžia. Prisidėjo pinigais Kastantas Yurgeliunas, Kazys Vilaišis, Jonas Klimas, Mateušas Mockapetris, Kazys Pratapas, Jonas J. Tuinila, Antanas Ivaškevičius, Jonas Kasmauskas, Jurgis Dragašius, Petras Čeplikas, Mikas Venis, Kazys Sungaila ir kt. Vėlesniuose susirinkimuose prisidėjo daugiau narių ir kapitalas pasiekė apie \$6,000.00.

Nutarė išleisti laikraštį vieną sykį į savaitę ir užvardino "Ateitis". Julius Baniulis buvo pakviestas redaktorium ir laikraštis pradėjo eiti sausio m., 1914 metais, lietuviškojo dvasioj. Socialistų "Laisvė" greit įsitikino, kad jaunas konkurentas yra pavojingas ir greitai išsikraustė iš Bostono į Brooklyn, N. Y. "Keleivis" gi tai

KAIKURIOS SANDAROS MOTERŲ KLIUBO SO. BOSTONO VEIKĖJOS

Sėdi iš kairės į dešinę: Mrs. Ivas, Mrs. Stasiulis, Mrs. Sungaila, Mrs. Kavaliauskas, Mrs. Kropas. Antroj eilėj stovi, iš kairės į dešinę: Mrs. Apšiega, Mrs. Stankus, Mrs. Zokas, Mrs. Perminas, Mrs. Lušys, Mrs. Mockus.

šmeižė kiek įmanydamas ir vadino ratelio ir Ateities narius vėžiiais, už tai, kad mes drįsom ginti mūsų tautos reikalus. "Ateitis" buvo pirmas laikraštis leidžiamas Jaunimo bendrovės, kurių tarpe nebuvo nė vienas rašėjas, nei spaustuvės darbininkas. Tvarka bendrovėj, taip ir spaustuvėj buvo gera, nes J. P. Tuinila pagamino gerus įstatus, o K. Yurgeliunas visuomet stovėjo arti vairo.

Laikraščio Ateities Leidėjai

Bostono ir kitų kolonijų visuomenė mūsų darbą gerai atjautė, lietuviškas susipratimas žymiai stiprėjo ir mes jau manėme esą gerai susitvarkę. Bet gyvenimo kliūtys niekad nesibaigia ir, galų gale, mes sužinojom, kad mes dar turim ne žinomų priešų, kurie žiūrį į mūsų veikimą su širdgėla. Kunigas Tamas Žilinskas, vietos klebonas, pašaukė "Ateities" buv. pirm. ant telefono ir pasakė, kad norįs perimti "Ateities" spaustuvę ir laikraštį. Pirmininkas K. Yurgeliunas greit sušaukė narių susirinkimą ir visi nariai manė, kad kunigas nori pirkti "Ateitį", tai nutarė parduoti.

Bet kada p. Yurgeliunas nuėjo į kleboniją ir pasakė, kad kunigas gali pirkti už \$6000. ir parodė surašą viso turto, tai kunigas nusistebėjęs pareiškė, kad jis nemano, jog Ateitis turi tiek daug vertės ir pridūrė: — už \$6000 aš galiu įsteigti spaustuvę kokią aš noriu. Derybos su tuo ir užsibaigė. Šis nuotikis įvyko rudeniop, prieš Kalėdas ir, matomai, tėvelis manė, "Ateitį" gaus kaip "Christmas Present". O mes visi jauni kvailiai to nesupratom ir vėliau mums tas daug kainavo.

Greitu laiku po minėto nevykusio Ateities pardavimo, mes išgirdom, kad laikraštis "Daubininkas" "nužengė ant žemės" ir kad uždavus Ateities Bendrovei smugį. Klerikalai importavo iš Lietuvos eksportą propagandistą, kunigą Fabijoną Kemėšį. Ekspertas ėmėsi darbo savo sakykloj ir spaudoj, gazdino pragaru katalikus, kurie skaito "Ateitį" ir tuomi atgrasė daug skaitytojų. O labiausiai užpuolė bėvės pirmininką Kastantą Yurgeliuną. Yurgeliunas, kad apsiginti nuo melagingo, kriminalio šmeižto, skundą padavė teismui. Teismaš rado kunigą Kemėšį kaltu už kriminalų šmeižimą ir nubaudė kun. F. Kemėšį gera pinigine pabauda. Tada visi klerikalai, kurie

tikėjo ir labai daug laukė iš savo importuoto propogandisto, dabar jau įsitikino, kad jį labai žemos rūšies dvasiškis esąs.

Susirėmimai Del Šmeižtų Su Kun. Kemėšiu.

Kemėšis po savo visų išbandymų, įsitikino, kad jo visos pastangos atsimuša į akmens sieną. Tai galų gale jis pasiryžo sugriauti mažų vaikų chorą, kuris buvo labai mėgiamas ir žinomas, kaip lietuviams, taip ir kitataučiams, ir jam tas pasisekė. Tą jis atlikęs ir pats pasišalino iš Bostono.

Kada apie šitą laiką Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara turėjo išplėtus jau savo veikimą, sutvėrus daugelį kuopų lietuvių kolonijose, tarp jų ir 7-tos kp. So. Bostone, neturėjo savo organo, jie kreipėsi prie Ateities Bendrovės. Pagalios susitarta ir "Ateitis" laikraštis ir spaustuvė perėjo Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros nuosavybėn birželio mėn. 1918 m. Laikraštis Ateitis tapo Sandaros organu ir tapo užvardintas "Sandara".

Su šiuomi užsibaigė Jaunimo Ratelio — Ateities garbinę pirmi žingsniai atvaduoti Bostone lietuvių nuo įvairių išsigimėlių, prisidengusių religija bei ekonomija.

Labai džiaugiasi vietos veikėjai, kad jų ilgų metų sunkus darbas, — moderniška spaustuvė ir laikraštis perėjo globon dar tvirčiau ir plačiau organizuotos lietuvių srovės.

P-nas K. Vidunas

Žinomas Naujosios Anglijos Sandariečių Veikėjas, buvęs Pirmo Apskričio Pirmininkas.

Phone Sou. 0948

Res. Arnold 1028

A. J. NAMAKSY

REAL ESTATE and INSURANCE

OFFICE:

414 W. Broadway So. Boston, Mass.

Iki Siol Patarnavau Geriausiai del Kiekvieno Lietuivio

Res.: 251 Chestnut Ave., Jamaica Plain, Mass.

Pigus Pirkinys

Parsiduoda Viešbutis Su 175 Kambariais

Parsiduoda viešbutis, 175 kambarių, su moderniais įtaisais; restoranas del 200 svečių, svetainė del 150 porų šokiams, garadžius 75 automobiliams, golfo kursai, įvertinta \$55,055.00. Visi kambariai įrengti su gerais baldais (furnished). Prekė \$40,000.00. Įmokėti \$10,000; Likusi suma ant 3% su lengvais išmokejimais.

Ši nuosavybė yra puikioje vietoje ir bankas dabar daro tenai biznį ir todėl turi greitai parduoti už pigiau negu prašo. Tas viešbutis buvo neseniai pastatytas ir kainavo su virš pusę milijono dolerių ir yra tinkamas prieglaudos namams. Šis viešbutis yra užpildytas žiemą ir vasarą.

LITHUANIAN AGENCY

A. IVAS, Sav.

545 Broadway So. Boston, Mass.

Telephone So. Boston 0605

Čia pravartu yra paminėti bostoniečių veikėjus. Didelė garbė priklausė gerb. Kastantui Yurgeliunui, kuris per 30 metų be sviravimo buvo pradžia ir pabaiga kiekvieno mažo ar didelio veikimo. Toliau ištvermė tai nėra prisirišimo ar pasišventimo, bet prigimties dovana, ką ne visi mes turim. Antanas Ivaškevičius daug prisidėjo ir tai padarė daugelis kitų.

Sandara Išjudina Tautinį Veikimą

Sandara, kaip organas A. L. T. Sandaros, susilaukė didelio darbymečio, tai yra, prisirengimas prie šelpimo karo tremtinių didžiojo karo metu ir atstatymas nepriklausomos Lietuvos

Sandara atnešė Bostonan daug naujos energijos ir skaitius veikėjų dauginosi. Pasibaigus karui, Sandara daugiausia prisidėjo Lietuvos valstybei įsisteigti ir negana to, kad sandariečiai kaip ir visuomet dirbo pirmiausia Lietuvai, ne-

atsižvelgdami į savo reikalus, bet, vėliau patys važiavo Lietuvon, kaip Bronius Balutis, Dr. Jonas Šliupas, Albinas Rimka ir daugelis kitų. Važiuojamas po karui namo, tėvynėn Lietuvon, labai daug atsiliepė ant Sandaros, ne vien, kad geriausi mūsų vadai pasitraukė, bet ir čion likę, dauguma manė važiuoti ir dar kiti, matydami, kad Lietuva jau nepriklausoma valstybė, kas reiskia, gero sandariečio tikslas jau atsiektas, tai ir nesinori ilgiau dėti pastangas, kad palaikyti ir tobulinti tautinį veikimą.

Bostone jau turėjom naują eilę jaunų veikėjų: Stasys Mockus, Simas Jakubauskas, Juozas Lekys, Jonas Kasmauskas, Vincas P. Yankus, Leonas Stasiulis, Petras Yankus, Matas Biekša, Stasys Norkunas ir kiti Worcester, Mass. Kautys, Dėdynas, Bernotas; Lawrence, Mass. nepavaduojamas lietuvis K. Vidunas, Sekys, Brocktone p. Vaitkus, p. Balionis, p. Samsonas ir visa eilė kitų energingų darbuotojų.

VIENA GERIAUSIŲ VALGOMŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ SOUTH BOSTONE

LINCOLN MARKET

135 Emerson St. So. Boston, Mass.

Visų So. Bostono lietuvių prašom eiti į LINCOLN Market, nes patys savininkai remia lietuvišką darbą

Broliai ir Seserys Lietuviai!

Vaduokime Lietuvą iš žiaurios Rusijos vergijos ne vien žodžiais, kalbomis ir pažadais, bet Darbu ir dar Darbu. Lietuvos vadavimo darbą remkime visokiais būdais, t. y. moraliai ir materialiai.

Didesniam darbui bei platesnei akcijai reikalinga pinigų. Tad aukokime sulig savo išgalės į Lietuvos Nepriklausomybės Fondą!

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDO

Naujos Anglijos Skyriaus Valdyba:

P. MONTVILAS — Pirmininkas, 43 Spring Street, New Britain, Conn.

A. SAPIEGA, B. VEDEIKIS ir V. KRIPAITIS — Vice-Pirmininkai

J. ARLAUSKAS — Sekretorius, 72 Gates Street, So. Boston, Mass.

J. DVARECKAS — Išdininkas, 99 Ward Street, Worcester, Mass.

K. MERESKEVIČIUS, A. ORANTAS ir J. M. PEČIULIS — Išdo Globėjai.

Dalyvaukite Lietuvių Dainos Ir Muzikos šventėje Balandžio 27 d. Hartford, Conn.

Mūsų Gyvenimo Margumynai

Lietuviškas Veikimas Pas Mus Ir Kitose Kolonijose

Kuom Gali Pasididžiuoti Naujos Anglijos Lietuviai

Kaip matote, ši antroji „Sandaros“ dalis yra skirta Naujosios Anglijos lietuviams, kurių tarpe yra daug nuosirdžių pasišventusių veikėjų. Beabejojio, ir prie geriausių norų neįstengtumem išvardinti jų visų arba plačiau nušviesti jų išsišakojusius darbus. Tačiau tegul atlieka kito amato žmonės — istorikai ir rekordų tyrinėtojai. Laikraštiniškai pasitenkina bendromis apžvalgomis ir bėgiama išpuodžiais.

Skaitlingiausios lietuvių grupės Naujojoje Anglijoje yra Mass. ir Conn. valstijose. Čia yra stiprių organizacijų, kurios palaiko lietuvių kruvoje; čia yra patyrusių darbuotojų, sutarimo ir sveiko, neišdaryto lietuviškumo.

Abelnai imant, Naujoji Anglija yra skirtinga nuo kitų kolonijų, ypač Chicagojos su tirštomis lietuvių apilinkėmis, arba Brooklyno, kur visko yra, bet trūksta gero „team work“.

Man teko apvažiuoti daugelį kolonijų, nuo didžiausios iki mažiausios. Ir turiu pasakyti, jog Mass. ir Conn. lietuviai yra daugiausiai žmonės. Aš tą sakau ne todėl, kad čia gyvena ir esu apsiaręs su savaisiais. Chicagoj, pav. jei kokia pramoga įvyksta už 50 blokų, tai visi skundžiasi, kad važiuoti per toli; tuom tarpu Naujosios Anglijos lietuviai važiuoja 50 ir daugiau mylių į savo kaimynų pramogas bei koncertus.

Tautinis judėjimas šiose kolonijose atrodo nuosirdesnis ir gyvesnis. Čia nėra tokių smarkių varžytinių del garbės, ar pirmenybės. Jie visi kruta ir triusiasi, užmiršdami asmeniškas ambicijas. Jus negirdėsit, kad Naujojoje Anglijoje eitų dideli kivičiai tarp atskirų asmenų, arba grupių.

Tiesa, pastaruoju laiku Worcester, Mass. buvo pakilęs žodžių ir šukavimų šturmas. Bet kas gi juos sukėlė? Ną gi atvykęs iš Chicagojos „inžinierius“. Bet ir tą elementą greit apmalšino ir nuginklavo.

Taipgi reikia pastebėti, jog vieningumas ir susitarimas viešpatauja ir tarpe lietuvių biznierių. Jie nesipeša tarp savęs, bet vienas kitą paremia, padrašina ir duoda patarimų kaip ir ką geriau atlikti. Čia yra susitvėrusios lietuviškos korporacijos, kurios daro milijonines apyvatas į metus. Čia yra lietuvių alaus bravoras, čėverykų įsidirbystė, odų fabrikas ir daug kitokių didelių biznierių, kokių vargiai rastumem ir pačioj Chicagoj. Taigi Naują Angliją gyvuoja ir tvirtai laikosi.

Verta pažymėti dar štai

koks faktas, Bolševikų čia visai kaip ir nėra. Norėdamas bent vieną rastį tokioj Conn. valstijoj turi ieškoti su žibuuriu. Ne kiek jų bastos ir Mass. kolonijose. Tas parodo, jog vietiniai lietuviai yra sveiko proto ir nepasiduoda pakvaišusiai Maskvos tarnų propagandai.

Mūsų tautiniuose darbuose ir kovoje už Lietuvos laisvę, Naujosios Anglijos lietuviai stovės kaip muros ir nesigailės nei energijos, nei aukų. Tik mes norim arčiau susieiti į kontaktą su kitų kolonijų lietuviams ir bendrai žygiuoti į pasirinktą tikslą — Lietuvos išlaisvinimą. — P. K.—jus.

Apie Šiaurinę Amerikos Lietuvą ir Jos Veikėjus

Su Devintakiu Jų Nenukursi

Naujosios Anglijos kolonijose jau arti pusės šimtmečio kunkuliuoja lietuviškas veikimas. Dabartiniu laiku Mass. ir Conn. valstijų tautiečiai sudaro „solid north“ ir jų su devynake nekirsi. Tai darbšti, energinga ir organizuota grupė.

Įdomu būtų pasekti mūsų visuomeniško judėjimo geografiją. Kaip žinome, tas judėjimas prasidėjo iš vidurio Pennsylvanijos, apie Scrantoną, Shenandoah ir kitus miestelius. Čia darbuos Dr. J. Šliupas, Paukštis, paskiau Lopatko, Gegužis ir kiti. Pennsylvanija buvo Amerikos lietuvių tautinio veikimo lopšys.

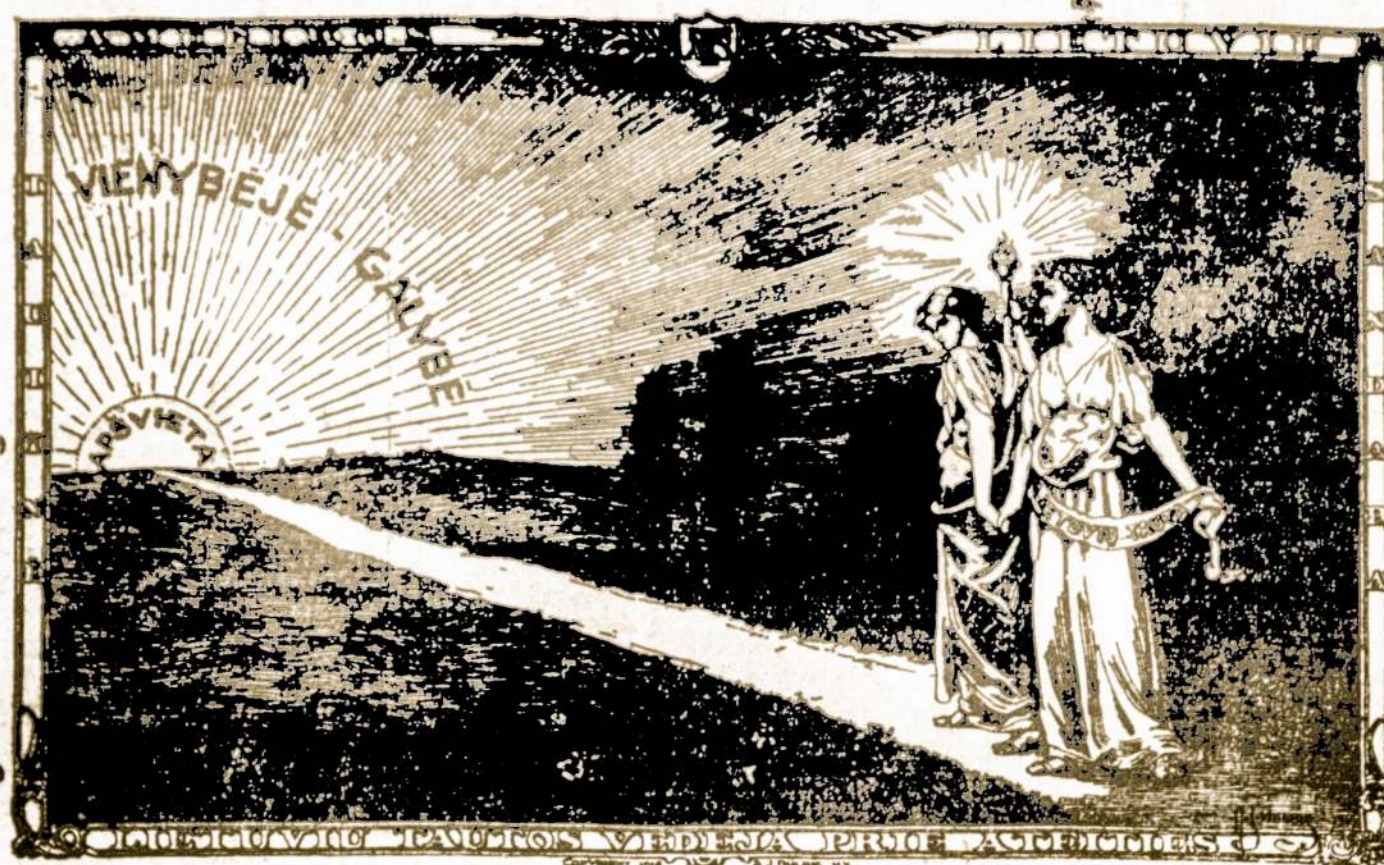
Bet dabar ten viskas aptilo. Išėjvijos vidury kaip ir atsiškyrė nuo savo sparnų ir užsidarė tarpkauliuose. Svečiai ir prakalbininkai, važiuodami iš Bostono ir New Yorko į Chicagoją, tenai jau nebesustoja.

Naujosios Anglijos lietuviai yra laimingi tuom, kad jie turi nemažai energingų veikėjų, kurie sutartinai dirba ir nesiskundžia nei ant senatvės, nei ant blogų laikų, nei ant kitokių fiziškų ar dvasiškų trukumų. Pas juos tikra demokratija — lygiai dalinasi pareigomis ir lygiai pasiskirsto kreditais.

Šiam sekmadieny, balandžio 27 dieną, Hartford, Conn. įvyksta dainos ir muzikos šventė, kurią rengia du sandariečių apskričiai, vienas Conn. valstijoje, o kitas — Mass. Tai bus neva Naujosios Anglijos lietuvių seimas, nes atstovų atvažiuos iš visų kampų ir kampelių.

Tokiose meno šventėse pasireiškia stipresnis lietuviškumo upas, vienybė ir bendradarbiavimo dvasia. Jaunimui yra progos pažinti lietuvių dainą ir aktyviai prisidėti prie tautinio darbo. Tokios meno šventės turėtų būti rengiamos kiek vieni metai ir kad jos virstų tradiciniu dalyku. — Senulis.

Paimtiems į kalėjimą prieš karininkams mokama tokia pat alga, kaip ir esant jiems savoj armijoje. Algą moka tas, kas pagauna.

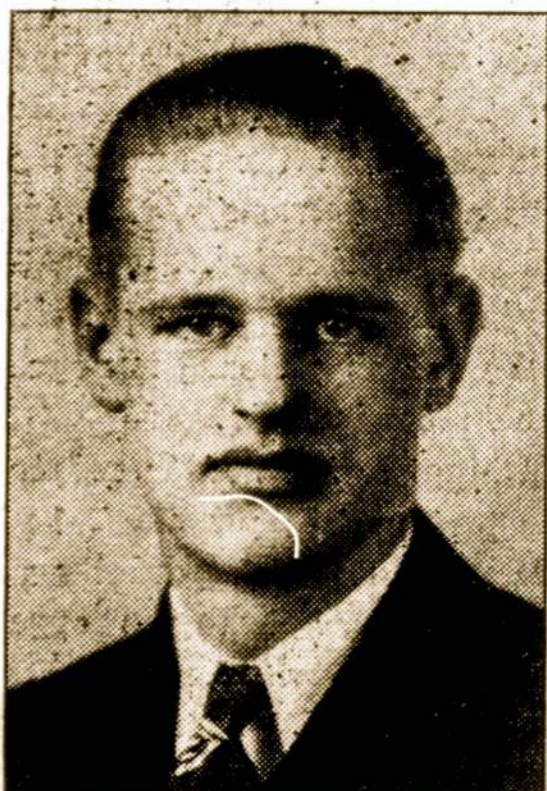
J. Lekys Papasakoja Savo Ispudžius Apie Darbuotojus, Biznierių Ir Profesionalus

So. Bostono Lietuvių Lietuviškumas

Apie Vietines Draugijas

Pažvelgus į čia sutvertas draugijas prieš 40 metų ir jų darbus už lietuvių tai matysim, jog jie turėjo sunkiausių kovą su Lietuvos amžiniais priešais — lenkais. Ir tie lietuviai, kurie glaudės prie lenkų darė tai del stokos susipratimo. Tais laikais lenkai neturėjo lietuvių tarpe apmokamų agentų, nei laikraštinių propagandos. Tais laikais lietuviai nebuvo pasidavę už skatiką, kaip šandie mūsų bolševikai maskoliams. Kai susitvėrdavo lietuviška draugija, ji buvo pilnoj to žodžio prasmėj lietuviška draugija.

Jaunas Veikėjas

Steponas Kontautas, Jr.

Jis yra „Gabijos“ Choro pirmininkas ir geras dainininkas. Iš jo Amerikos lietuviai gali daug ko tikėtis.

Šandie gi mes turim prisištvėrusių draugijėlių su įvairiais lietuviškais vardais, dargi Lietuvos kunigaikščių, kurie bruka mums svetimą kultūrą, ideologiją ir svetimą jungą. Todėl aišku, kad šandieninis priešas yra daug pasaulėsnis ir daug pavojingesnis. Kovai su tais pakvaišusiais ir rusams pasidavusiais mes turime stipresnę jėgą, tai organizacija kaip ALT. Sandara ir laikraštį „Sandarą“.

Prieš 30 metų Bostone buvo kelios draugijėlės. Šandie jų turim keliasdešimt. Prieš 30 metų čia nebuvo nei vieno lietuvių profesionalo. Šandie jų turime daugybę įvairiose šakose. Taipgi mes čia turim įvairių biznierių, ku-

rie lygiai kaip ir profesionalai su mažom išimtim remia lietuvišką darbą.

Ir štai kuomet mus pasiekė liudna žinia, jog mūsų tėvynė vėl tapo pavergta po Rusijos letena ir kuomet vietiniai komunistai paleido džiaugsmo skalimus ir ėmė žeminti Lietuvos ir išėjvijos vardą amerikiečių tarpe, tai bostoniečiai, neikieno neraginti, subruzdė ir virš 20 organizacijų sutvėrė Komitetą Kovai už Lietuvos Nepriklausomybę. Šis komitetas lošia vadovaujančią rolę Lietuvos klausime ir gausna paramos iš visuomenės.

Kovo 30 dieną, š. m. Lietuvių svetainėj buvo surengtas bankietas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo naudai. Be jokių skelbimų ir pakvietimų žmonių priešų pilnutėlė svetainė. Tas liudija, jog visuomenė su noru ateina į pagelbą tiems, kurie gelbsti Lietuvai.

Sąrašas Bostono Profesionalų ir Biznierių, kurie Remia Lietuvos Reikalus:

ADVOKATAI: W. F. J. Howard, Charles J. Kalinauskas, F. J. Bagočius ir A. ir S. Shalnai.

DAKTARAI: Jaul J. Jakmauh, A. L. Kapochy, J. Seymour, J. Pašakarnis ir jaunuolis, neseniai atsidaręs ofisą — Dr. Mikailionis.

DUONKEPIAI: C. K. Plevokas ir V. Lepeška.

MAISTO KRAUTUVNINKAI: P. Jokubėnas ir S. Čižius — Lincoln Market savininkai, J. Jakštas, W. Jakštas.

REAL ESTATE ir Apraudos Agentai: A. Ivaškevičius, J. P. Tuinila, A. J. Namaksy, J. B. Gailius ir W. A. Amsie.

AUTOMOBILIŲ Pardavėjai: J. Kapočiunas su Trečioju ir P. Pilvinis.

GELEŽINIŲ DAIKTŲ Krautuvių savininkai: J. Klimas ir A. Aliekna.

ALUDŽIŲ ir VALGYKLŲ Savininkai: S. Naudžiunas ir J. Kirmelavičius, Simonas Aliukonis, W. Taruška, V. Balukonis ir J. Masiliunas.

RITA'S BEAUTY SHOPPE, Zavatskiūtė savininkė.

TONIKINIAI: C. Barisas ir F. Gerulskis.

Fotografas — J. Stuka; — Karpenteris ir Penteris — P. Zokas; Vyriškų Drabužių krėves savininkas, Paul Likas, Dražučių-Kailių siuvėjas — M. Valiulis.

Daugybė ir kitų biznierių bei profesionalų yra gerų patriotų, kurių čia negalėjau suminėti ir aš tikiu, kad jie man užtai atleis.

Mūsų Jaunesnioji Gentkartė

Taipgi dar reikia priminti, kad So. Bostone yra ir gražaus jaunimo, kaip čia augusio, taip ir iš Lietuvos sugrįžusio. Iš Lietuvos sugrįžę vaikinai ir merginos turi čia sutvėrė Jaunimo Ratelį ir atydziai seka ir gina Lietuvos reikalus. Vieną pavyzdgingiausių jaunesnės kartos vyrų mes čia turim asmenyje Juozo Arlausko, kuris jau kelinti metai pasekmingai

eina sekretoriaus pareigas Sandaros apskrityje. Ir šiais laikais, kuomet visose apilinkėse lietuviai sujudo gelbėti Lietuvai, tai visur pirmose eilėse matome Juozą Arlauską. Ir jis dabar yra sekretorium Lietuvai Gelbėti Draugijos Mass. valstijoj, Komiteto Kovai už Nepriklausomą Lietuvą, South Bostone ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Naujojoje Anglijoje.

Jis teisingai ir nuosekliai aprašo laikraščiuose vietos lietuvių veikimą. Juozas, matyti, myli rašyti ir jam tas sekasi. Mes, senesni, rodos turėtum tik džiaugtis, kad atsiranda jaunesnųjų spėkų, kurios gali mus pavažuoti. Vienok yra ir kitaip. Atsiranda ir tokių, kurie mano, kad jaunieji gali nukonkuruoti ir juos užtemdinti. — J. Lekys.

Boris Beverage Co.

PRISTATAU

ALŲ ir TONIKŲ

IVAIRIEMS

PARENGIMAMS

Į NAMUS.

PATARNAVIMAS

SKUBUS.

C. BORIS

220 E Street

So. Boston, Mass.

Telephone Sou. 9328

J. KAPOČIUNAS STUDEBAKER AUTOMOBILIŲ AGENTURA So. Boston, Mass.

Kas norite gerus laikus ir prisivilioti gražios panelės širdį, tai pirkite Studebaker Automobilių iš JUOZO KAPOČIUNO!

SVEIKINU VISUS SAVO KOSTUMERIUS

WILLIAM A. AMSIE REALTOR

And Insurance Counselor

24 South Monroe Terrace

Telephone Geneva 3719

Dorchester, Mass.

RITA'S BEAUTY SALON

SAVININKĖ ZAVARSKAS

Beauty Culture in all its Branches

310 W. Broadway

So. Boston, Mass.

William's Tavern and Restaurant

HELEN ir KAZIMIERAS TARUSKA, Sav.

Rinktiniai Gėrimai ir Geras Maistas

227 Broadway, Cor. C St., So. Boston, Mass.

Geriausių Linkejimų Visiems Lietuviams,

Kurie Myli Savo Gimtąjį Kraštą

Stevens Tavern

STASYS NAUDŽIUNAS

ir

JONAS KIRMELAVIČIUS,

359 Broadway

So. Boston, Mass.

SO. BOSTON HARDWARE, Inc.

JOHN KLIMAS, Vedėjas

ČIA RASITE VISOKIŲ NAMAMS RĖIKMENŲ

Asphaltum, Asbestos and Wood Shingle.
Olo Paint, Varnish and Wall Paper.

322 Broadway

So. Boston, Mass.